

РІШЕННЯ
спеціалізованої вченої ради
Вищого навчального закладу «Університет імені Альфреда Нобеля»
про присудження ступеня доктора філософії

Спеціалізована вчена рада ДФ 08.120.017 ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля» (м. Дніпро) прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка» на підставі прилюдного захисту дисертації **Файермен Олени Олександрівни** «Підготовка майбутніх фахівців соціономічної сфери до соціальної підтримки батьків дітей з особливими потребами» за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями).

«26» жовтня 2023 року

Файермен Олена Олександрівна, 1982 року народження, громадянка України, освіта вища.

У 2004 році закінчила Дніпропетровський національний університет та здобула кваліфікацію магістра психології.

У 2014 році закінчила Туро коледж (Бруклін, Нью Йорк) і здобула кваліфікацію магістра в галузі освіти та спеціальної освіти, фахівця з надання послуг ранньої інтервенції дітям з обмеженими можливостями від народження до 7 років.

У 2019 році закінчила ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля», здобула кваліфікацію магістра за спеціальністю «соціальна робота», професійна кваліфікація – магістр соціальної роботи, викладач соціально-педагогічних дисциплін.

У вересні 2021 року здобула міжнародний сертифікат поведінкового аналітика ВСВА.

З листопада 2004 року по вересень 2007 – аспірант (з відривом від виробництва) Дніпропетровського національного університету. З листопада 2007 року по травень 2020 року – фахівець по роботі з персоналом Дніпропетровського базового центру критичних технологій в машинобудування «Криттехмаш».

З 05 жовтня 2021 року – аспірант заочної форми навчання за спеціальністю 015 – Професійна освіта (за спеціалізаціями).

Дисертація відповідає основним напрямам досліджень кафедри інноваційних технологій з педагогіки, психології та соціальної роботи ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля», проведених у межах комплексних наукових тем: «Теоретичні та методичні засади моделювання компетентнісної професійної освіти у контексті євроінтеграції» (державний реєстраційний номер 0117U000784) і «Теоретико-методологічні засади професійного становлення фахівця в інноваційному соціокультурному просторі» (державний реєстраційний номер 0122U200059). Тему затверджено вченою радою ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля» (протокол № 10 від 21.12.2021 р.).

Дисертацію виконано у ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля».

Науковий керівник – **Резван Оксана Олексіївна**, доктор педагогічних

наук, професор, завідувач кафедри мовної підготовки, педагогіки та психології Харківського національного університету міського господарства імені О.М. Бекетова.

Здобувач має 22 публікації (20 – одноосібні), з них: 5 статей у наукових фахових виданнях України, внесених до міжнародних наукометричних баз, 1 стаття у зарубіжному виданні, 1 стаття у зарубіжному науковому журналі, внесеному до наукометричної бази Web of Science, 15 статей і тез доповідей у збірниках матеріалів науково-практичних конференцій, у тому числі:

1. **Файермен О.О.** Компонентно-структурний аналіз феномена «готовність майбутніх фахівців соціономічної сфери до соціальної підтримки батьків дітей з особливими потребами». *Перспективи та інновації науки* (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»). 2021. № 5(5) 2021. С. 614–626. DOI: 10.52058/2786-4952 -2021-5(5)-614-626.

2. **Файермен О.О.** Щодо зарубіжного досвіду професійної підготовки майбутніх фахівців соціономічної сфери до роботи з сім'ями, що виховують дітей з особливими потребами. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка*. 2022. №1 (349). Ч.1. С. 112–125. DOI: 10.12958/2227-2844-2022-1(349)-1-112-125.

3. **Fayerman O.,** Nikolenko I., Holub O., Krupenyina N., Hoshovskyi J. (2022). Technologies in Professional Self-Development of Socionomy Specialists in Supporting Families that have Children with Special Needs *Journal for Educators, Teachers and Trainers*, Vol. 13(5). 234–247. DOI: 10.47750/jett.2022.13.05.022. (*Web of Science*)

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради та присутні на захисті фахівці:

Лебідь Ольга Валеріївна, голова спеціалізованої вченої ради, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри інноваційних технологій з педагогіки, психології та соціальної роботи ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля», м. Дніпро.

У дисертаційній роботі досліджено проблему підготовки майбутніх фахівців соціономічної сфери до соціальної підтримки батьків дітей з особливими потребами та запропоновано новий підхід до її розв'язання, що полягає в запровадженні технології підготовки зазначених фахівців до соціальної підтримки батьків дітей з особливими потребами у процесі магістерської підготовки.

Дисертація є завершеною науковою працею, виконаною особисто дисертанткою у вигляді спеціально підготовленого рукопису, що містить нові наукові положення та висновки, сукупність яких кваліфікується як вагомий внесок у розвиток професійної освіти України. Основні результати дисертаційної роботи одержано автором самостійно.

Основні теоретичні положення й висновки дослідження відображено у 22 публікаціях (20 – одноосібні), серед них: 5 статей у наукових фахових виданнях України, внесених до міжнародних наукометричних баз, 1 стаття у зарубіжному виданні, 1 стаття у зарубіжному науковому журналі, внесеному до наукометричної бази Web of Science, 15 статей і тез доповідей у збірниках

матеріалів науково-практичних конференцій.

Безумовно дисертаційна робота має наукову новизну і практичне значення, яке було відзначено опонентами й рецензентами.

Робота має широку апробацію результатів дослідження.

Аналіз дисертації, опублікованих праць дає підстави для висновку про те, що дослідження **Файермен Олени Олександрівни** «Підготовка майбутніх фахівців соціономічної сфери до соціальної підтримки батьків дітей з особливими потребами», є завершеною, самостійно виконаною науковою працею, заслуговує позитивної оцінки, відповідає вимогам, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 № 40 (із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти і науки України № 759 від 31.05.2019 р.); Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 та «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (зі змінами, внесеними відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 21 березня 2022 року № 341), а її автор **Файермен Олена Олександрівна** заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 015 – Професійна освіта (за спеціалізаціями), 01 – Освіта/Педагогіка.

Трубавіна Ірина Миколаївна – опонент, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи Університету Григорія Сковороди в Переяславі, зауваження:

1. У дисертації констатується, що основні теоретичні положення й висновки дослідження відображено у 22 публікаціях (20 – одноосібні). На нашу думку, доцільним було б у вступі зазначити особистий внесок здобувача в роботах, опублікованих у співавторстві, серед яких стаття у зарубіжному виданні, стаття у зарубіжному науковому журналі, внесеному до наукометричної бази Web of Science.

2. Не можна не відзначити той факт, що робота значно виграла б, якби авторка приділила більше уваги впровадженню інформаційно-комунікаційних технологій у процес підготовки майбутніх фахівців соціономічної сфери до соціальної підтримки батьків дітей з особливими потребами.

3. На наше переконання, дисертація виграла б, якби в ній було б більш широко висвітлено роль неформальної освіти у формуванні готовності майбутніх фахівців соціономічної сфери до соціальної підтримки батьків дітей з особливими потребами.

4. Ураховуючи тематику дослідження, як побажання для подальшої наукової роботи в окресленому напрямі, рекомендуємо підготувати та видати монографію. Вважаємо, що таке наукове видання стане у нагоді молодим науковцям, викладачам фахових дисциплін, що здійснюють підготовку майбутніх фахівців соціономічної сфери, зокрема до соціальної підтримки батьків дітей з особливими потребами.

Калаур Світлана Миколаївна – опонент, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної роботи та менеджменту соціокультурної діяльності Тернопільського національного педагогічного

університету імені Володимира Гнатюка, зауваження:

1. Описуючи, на підставі аналізу психолого-педагогічної літератури, підходи науковців у дослідженні соціальної підтримки, які стали теоретичним підґрунтям для вивчення досліджуваного феномена, авторка охарактеризувала соціоекологічний, соціально-психологічний, структурний, функціональний, синергетичний, сімейно орієнтований підходи (с. 50–53). Така діяльність є важливою, однак було б добре, щоб здобувачка більш ґрунтовніше висвітлила сильні та слабкі сторони кожного із них та представила своє власне ставлення до їх практичної цінності.

2. Безумовно вагомою вважаємо інформацію, яку представлено у таблиці 1.1 «Підходи науковців до визначення готовності до професійної діяльності», де авторка представила погляди науковців на поняття «готовності». На наш погляд, таблиця мала б ще більшу наукову цінність у тому випадку, якщо б були продемонстровані спектр компонентів, які визначили науковці, а також ті аспекти, які будуть використані авторкою під час аналізу наукової дефініції «готовність майбутніх фахівців соціономічної сфери до соціальної підтримки батьків дітей з особливими потребами».

3. У нашому баченні доцільно дати більш ґрунтовне пояснення того, чим саме керувалася авторка, обираючи однакову назву для особистісного компоненту та особистісного критерію (с. 94–102; табл. 1.3), а також пояснити свою позицію стосовно обрання різної кількості показників до кожного компоненту.

4. Спектр виокремлених авторкою спеціальних принципів навчання (діалогізації навчання, флексибільності, синергізації, компетентісного «апгрейдингу», фасилітаційного супроводу професійної підготовки студентів), які представлені на с. 140 вважаємо дуже цінним як з методичної так і з практичної точки зору для досягнення очікуваного результату. З огляду на це, вважаємо, що варто було б описати не лише їх теоретичну і методичну значущість, а й практичні механізми їх реалізації в освітньому процесі.

Сапожников Станіслав Володимирович, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри інноваційних технологій з педагогіки, психології та соціальної роботи ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля», зауваження:

1. У параграфі 1.3 О. О. Файермен аналізує наукові праці, в яких висвітлюються загальний стан та особливості професійної підготовки майбутніх фахівців соціономічної сфери у зарубіжних країнах (США, Великобританія, Франція, Німеччина, Польща та ін.). На нашу думку, проведене дослідження значно виграло б, якщо у роботі було передбачено окремий параграф присвячений ґрунтовному аналізу зарубіжних систем професійної підготовки майбутніх фахівців соціономічної сфери, де б вищезазначений аналіз був висвітлений у повному обсязі. У цьому параграфі, на нашу думку, було б корисним визначити, який саме закордонний досвід та новий педагогічний інструментарій, можливо впровадити у нашій країні.

2. У параграфі 2.3 здобувачка зазначає, що до формульованого етапу експерименту окрім студентів-магістрантів було залучено 15 викладачів ЗВО, які були учасниками навчально-методичного семінару-практикуму «Технології

підготовки майбутніх фахівців соціономічної сфери до соціальної підтримки батьків дітей з особливими потребами». На нашу думку, треба було б зазначити вік, кваліфікацію, стаж роботи, кваліфікаційну категорію респондентів-викладачів. Це чоловіки чи жінки? Для психолого-педагогічного експерименту, на нашу думку це є досить важливим.

3. У цьому ж параграфі зазначається, що до експерименту було залучено магістрантів, які є здобувачами другого (магістерського) рівня зі спеціальностей 231 Соціальна робота та 053 Психологія. На нашу думку, до експерименту треба було б залучити ще студентів-магістрантів галузі знань 01Освіта/Педагогіка, наприклад спеціальності 016 Спеціальна освіта, що надало б рецензованому дослідженню додаткового фактичного матеріалу, який би потребував ще теоретичного осмислення, як доказу істинності експерименту.

Олійник Ірина Вікторівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри інноваційних технологій з педагогіки, психології та соціальної роботи ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля», зауваження:

1. Дослідницею досить ґрунтовно висвітлено аспекти проблеми підготовки майбутніх соціальних працівників до роботи в інклюзивному просторі США та Канади, однак є побажання підсилити критичний підхід авторки.

2. Вважаємо доречним, розширити методологічну основу дослідження, розглянувши андрагогічний підхід, оскільки врахування принципів навчання дорослих у процесі підготовки майбутніх фахівців соціономічної сфери до соціальної підтримки батьків дітей з особливими потребами є, на наш погляд, суттєвим.

3. Ураховуючи той факт, що дослідження продовжувалося в умовах режиму онлайн, ми б рекомендували дещо розширити опис співпраці студентів і фахівців-практиків (с. 178) та навести в додатках фрагменти навчальних занять у дистанційних умовах.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,
«Проти» – немає.

На підставі результатів відкритого голосування спеціалізована вчена рада присуджує **Файермен Олені Олександрівні** ступінь доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 015 – Професійна освіта (за спеціалізаціями).

Голова разової спеціалізованої
вченої ради

Лебідь О.В.

26.10.2023р.